

Stefna stjórnvalda

Aðgerðir gegn peningaþvætti,
fjármögnun hryðjuverka og
gereyðingarvopna

Útgefandi:

Dómsmálaráðuneytið

Stefna stjórnvalda í aðgerðum gegn peningapvætti, fjármögnun hryðjuverka og fjármögnun og útbreiðslu gereyðingarvopna

September 2025

www.dmr.is

Umbrot og textavinnsla:

Dómsmálaráðuneytið

©2025 Dómsmálaráðuneytið

Efnisyfirlit

Inngangur	4
1. Stefna stjórnvalda.....	5
1.1 Almenn atriði.....	5
1.2 Framtíðarsýn.....	5
1.3 Lagaumhverfi.....	6
1.4 Samvinna.....	6
1.5 Þekking.....	6
1.6 Áhættumiðuð nálgun	6
2. Lykilmarkmið	7

Inngangur

Í stefnu þessari er að finna framtíðarsýn og markmið íslenskra stjórnvalda í aðgerðum gegn peningabætti, fjármögnun hryðjuverka og fjármögnun og útbreiðslu gereyðingarvopna.¹ Þessi háttsemi á það sameiginlegt að fela í sér flutning fjármuna sem eru afrakstur alvarlegra brota eða notaðir til að fjármagna starfsemi sem telst meðal þeirri alvarlegustu í samfélagi manna. Veikleikar í löggjöf og eftirliti geta nýst brotamönnum á sama hátt, hvort sem um er að ræða að koma ólögmætum ávinningi inn í fjármálakerfið til umbreytingar, að fjármagna hryðjuverk eða að styðja við útbreiðslu gereyðingarvopna.

Ísland gerðist aðili að alþjóðlega fjármálaaðgerðahópnum FATF á árinu 1991 og skuldbatt sig þá til að samræma löggjöf sína að tilmælum hópsins. Af hálfu FATF er lögð áhersla á tæknilegar leiðbeiningar varðandi löggjöf og skilvirkni stjórnvalda, fremur en stjórnmálaleg afskipti, í baráttunni gegn því að fjármálakerfið sé misnotað með framangreindum hætti. Tilmæli FATF eru leiðandi á heimsvísu og eru grundvöllur tilskipana Evrópusambandsins og íslenskra laga, vegna aðildar Íslands að samningnum um Evrópska efnahagssvæðið. Stuðningur ráðherra aðildarríkja FATF, meðal annars með sameiginlegri yfirlýsingu þeirra frá 2024,² tryggir pólitískan stuðning og er mikilvægur leiðarvísir fyrir starf FATF og stefnumótun aðildarríkjanna.

Verkefni íslenskra stjórnvalda er viðamikil og krefst þverlægrar samvinnu ráðuneyta, eftirlitsaðila, tollgæslu, skattayfirvalda, löggæslu, ákærvalds og einkaaðila. Tengsl málaflokksins við skipulagða brotastarfsemi, sem íslensk stjórnvöld hafa einnig lagt sérstaka áherslu á að berjast gegn, eru enn fremur rík. Af því leiðir að nauðsynlegt er að stjórnvöld haldi áfram að vinna eftir skýrri stefnu í málaflokknum. Stefnunni er því ætlað að skýra áherslur og markmið Íslands um að styrkja varnir gegn peningabætti, fjármögnun hryðjuverka og fjármögnun og útbreiðslu gereyðingarvopna. Síðasta úttekt FATF leiddi í ljós ýmsa veikleika í íslenskri löggjöf og stjórnsýslu. Síðan þá hafa viðamiklar breytingar verið gerðar á bæði löggjöf og aðgerðum stjórnvalda í málaflokknum með samsvarandi árangri innan stjórnkerfisins alls.

Stefna stjórnvalda byggir á skýrri framtíðarsýn og sameiginlegum markmiðum þeirra. Hún hvílir á traustu lagaumhverfi og nánú samstarfi milli stjórnvalda og einkaaðila. Mikilvægt er að viðhalda þekkingu og miðla fræðslu til að allir sem koma að málaflokknum geti brugðist rétt við. Aðgerðir byggja á áhættumiðaðri nálgun þannig að mannaflí og fjármagn nýtist þar sem þörfin er mest.

Á þessum grunni setur stefnan fram lykilmarkmið sem stjórnvöld leggja sérstaka áherslu á, þ.e. að endurheimta ólögmætan ávinning, sporna við misnotkun reiðufjár og bregðast við vaxandi áhættu af sýndareignum. Þessi markmið styrkja varnir samfélagsins, gera kerfið skilvirkara og tryggja virkt alþjóðlegt samstarf í baráttunni gegn peningabætti, fjármögnun hryðjuverka og fjármögnun og útbreiðslu gereyðingarvopna.

¹ Um er að ræða endurskoðun á fyrri stefnu sem samþykkt var af ríkisstjórn og gefin út 2019.

² [Sameiginleg yfirlýsing ráðherra aðildarríkja FATF árið 2024](#)

1. Stefna stjórnvalda

1.1 Almenn atriði

Hér á eftir fer almenn stefna stjórnvalda í málaflokknum, sem stjórnvöldum ber að fylgja í aðgerðum sínum. Stefnan er sett fram samhliða framtíðarsýn stjórnvalda og lykilmarkmiðum, sem stjórnvöld skulu sérstaklega vinna að á gildistíma stefnunnar. Ráðgert er að stefnan sæti endurskoðun samhliða útgáfu áhættumats stjórnvalda hverju sinni. Við mótun stefnunnar var horft til:

- **Stefnumótunar FATF** og þeirra forgangsmála sem lögð er áhersla á innan samtakanna á hverjum tíma.
- **Áhættumats** stjórnvalda vegna peningaþvættis, fjármögnunar hryðjuverka og fjármögnunar og útbreiðslu gereyðingarvopna
- **Ráðlegginga stýrihóps** dómsmálaráðherra, sem vinnur að samhæfingu aðgerða í málaflokknum, þ.á.m. í aðgerðaáætlun sem stýrihópurinn leggur til að ráðist verði í til að bregðast við metinni áhættu og auka skilvirkni í málaflokknum.

1.2 Framtíðarsýn

Framtíðarsýn íslenskra stjórnvalda er að íslenskt samfélag búi við traust og skilvirkt fjármálakerfi með öflugu regluverki, árangursríku eftirliti og öflugu alþjóðlegu samstarfi. Aðgerðir í málaflokknum styðjast við skilvirka umgjörð í stjórnsýslu, fullnægjandi fjármögnun og byggja á nýjustu tækni hverju sinni. Löggæsla, eftirlitsstofnanir og aðrir lykilaðilar vinna saman að því að koma í veg fyrir ólöglegt fjármagnsflæði með öflugum viðbúnaði. Virkt alþjóðlegt samstarf og samræmd löggjöf stuðla að því að Ísland sé í fremstu röð í baráttunni gegn peningaþvætti, fjármögnun hryðjuverka og fjármögnun og útbreiðslu gereyðingarvopna.

Peningaþvætti er rannsakað, bæði sjálfstætt og, þegar við á, í tengslum við undirliggjandi brot. Sérstök áhersla er á samþættingu skipulagðrar brotastarfsemi og brotahópa við lögmætan atvinnurekstur, þ.m.t. þátttöku sérfræðinga í peningaþvætti.

Allur grunur um **fjármögnun hryðjuverka** er rannsakaður og málum forgangsraðað eftir alvarleika. Stjórnvöld hafa yfirsýn yfir almannaeillafélög, sinna fræðslu til slíkra félaga og stuðla að góðum og ábyrgum stjórnarháttum í starfsemi þeirra.

Þvingunaraðgerðir sem tengjast **fjármögnun hryðjuverka og fjármögnun og útbreiðslu gereyðingarvopna** eru innleiddar tafarlaust, eftirlit er tryggt og fræðsla veitt eftir þörfum og metinni áhættu.

1.3 Lagaumhverfi

Íslensk löggjöf skal ávallt uppfylla þær alþjóðlegu skuldbindingar sem Ísland hefur undirgengist í því skyni að halda uppi fullnægjandi vörnum í málaflokknum. Stefnt skal að því að:

- Löggjöfin geymi **skilvirk úrræði** til að koma í veg fyrir, rannsaka og saksækja fyrir slík brot, sem og heimildir til að kyrrsetja, haldleggja og gera upptækan ólögsmætan ávinning.
- Úrræði og framkvæmd þeirra séu í takt við **bestu alþjóðlegu venjur** og skuldbindingar.
- Stjórnvöld hafi **frumkvæði að úrbótum** ef þörf krefur og komi þeim til framkvæmda.

1.4 Samvinna

Efla skal samvinnu allra aðila, bæði opinberra og einkaaðila, sem koma að málaflokknum til að stuðla að frekari samhæfingu aðgerða. Lykillinn að árangri í baráttunni gegn peningabætti, fjármögnun hryðjuverka og fjármögnun og útbreiðslu gereyðingarvopna felst í óhindruðu upplýsingaflæði og skilvirku samstarfi. Stefnt skal að því að:

- **Fjarlægja hindranir** sem kunna að vera til staðar í innlendu og erlendu samstarfi og gagnvart nauðsynlegri miðlun upplýsinga og gagna í sama skyni.
- **Tryggja að skýrir verkferlar** séu til staðar fyrir samstarf og upplýsingamiðlun.
- **Efla alþjóðlega samvinnu** og tryggja þátttöku í alþjóðasamstarfi eftir því sem kostur er.

1.5 Þekking

Viðhalda skal þekkingu innan stjórnkerfisins á peningabætti, fjármögnun hryðjuverka og fjármögnun og útbreiðslu gereyðingarvopna til þess að tryggja góðan skilning á þeirri hættu sem íslensku samfélagi stafar af slíkri háttsemi. Stefnt skal að því að:

- **Fræðslu og þjálfun** starfsmanna stjórnkerfisins verði viðhaldið og eflað, sérstaklega varðandi nýja tækni og tæknilausnir.
- **Stjórnvöld deili þekkingu og reynslu** sín á milli og með öðrum hagsmunaaðilum.
- **Einkaaðilum** verði áfram veitt fræðsla um aðferðir, hættumerki og skyldur þeirra varðandi peningabætti, fjármögnun hryðjuverka og fjármögnun og útbreiðslu gereyðingarvopna.
- **Vitund almennings** verði áfram eflað um eðli, alvarleika og afleiðingar þessara brota, þ.m.t. með sértækum forvarnaaðgerðum.

1.6 Áhættumiðuð nálgun

Stjórnvöldum ber að leggja áhættumiðuða nálgun til grundvallar störfum sínum og einstökum aðgerðum og tryggja þannig að mannafla og fjármunum sé forgangsraðað með skilvirkum hætti. Stefnt skal að því að:

- Stjórnvöld tryggi að gripið sé til nauðsynlegra aðgerða og að þær séu allt í senn **samræmdar, markvissar og áhættumiðuðar**.
- Stjórnvöld vinni eftir **skýrri stefnu og markmiðum** í starfsemi sinni vegna aðgerða sem þörf er á og forgangsraða mannafla og fjármunum með hliðsjón af því.
- Stjórnvöld tryggi varðveislu allra gagna og fullnægjandi skráningu allra mála, tilkynninga, beiðna og aðgerða svo unnt sé að nálgast þær upplýsingar með einföldum hætti.

2. Lykilmarkmið

Hér að neðan birtast þau lykilmarkmið sem gert er ráð fyrir að stjórnvöld vinni sérstaklega að á gildistíma stefnunnar.

1. Endurheimt ávinnings – Ólögmætur ávinningur er rót afbrota

- Stjórnvöld gera allar viðeigandi ráðstafanir til að tryggja endurheimt ávinnings með því að bera kennsl á, haldleggja og gera upptækan ávinning af refsiverðri háttsemi og skila honum aftur til brotaþola þar sem það á við.
- Stjórnvöld aðlaga stefnumótun, verklag og aðgerðir hratt að breyttum aðstæðum og áherslum, bæði á innlendum og alþjóðlegum vettvangi.
- Stjórnvöld efla alþjóðlegt samstarf í baráttunni gegn hvers kyns brotastarfsemi og til að auðvelda endurheimt ávinnings yfir landamæri.

2. Reiðufé – Algengt form ólögmæts ávinnings og peningabættis

- Stjórnvöld halda áfram að bregðast við þeim ógnum sem stafa af notkun reiðufjár í ólögmætum tilgangi.
- Stjórnvöld vinna áfram gegn fyrirliggjandi veikleikum með skýrum aðgerðum.

3. Sýndareignir – Vaxandi ógn

- Stjórnvöld grípa til viðeigandi aðgerða, m.a. til að tryggja að unnt sé að rekja og endurheimta ávinning í formi sýndareigna.
- Stjórnvöld efla fræðslu og viðhaldi þekkingu þegar kemur að sýndareignum og notkun þeirra í ólögmætum tilgangi.

